

MŪSŲ LIETUVA

NR. 37 (1520) – SEMANÁRIO – 1977 M. RUGSĖJIS – SETEMBRO 15 D. – 2,00 kr
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 – 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

S A R G Y B A I P A S I K E I T U S

Daug nusipelnęs ankstyvesnės kartos veikėjas, Jonas Paukštys, vieną kartą juokaudamas išsitarė: – Tie mūsų Brazilijon atvykę kunigai – tai lyg paukščiai: atskrenda, apsidairo ir vėl kur tai dingsta...

Tikimės, kad niekas nepritaikys šio posakio, savyje turinčio svarios istorinės tiesos, Braziliją vos tik palikusiems TĒVAMS JĒZUITAMS. Tai būtų kitas pajuokavimas. Iš tikrųjų tėvai Jėzuitai sumaniai patvarkė dalykus, taip kad jie čia pasilieka ne vien dvasiniai, o ir su misijos NAMAIS ir savo veiklos ĮPĒDINIAIS.

XXXXXX

Brazilijos lietuvių sielovados kronikos ir pačių tėvų Jėzuitų užrašai teigia, kad virš dvidešimt metų čia reiškiasi ir su MISIJOMIS, ir su TALKA ŠV. JUOZAPO PARAPIJAI ir, pagaliau, ASMENINĖJE ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJE tie pasišventę šv. Ignaco sūnūs.

Ne šio rašinio užduotis išvardinti per penkiasdešimt ar daugiau metų Brazilijoje apsilankiusius ir, trumpiau ar ilgiau, sielovadoje dirbusius LIETUVIUS KUNIGUS. Būtų, suprantama, girtinas ryžtas, kad koks ilgiau čia gyvenęs kronikininkas, savo atsiminimuose neprasilenktų ir su kunigais – trumpiau ar ilgiau čia veikusiais ar net čia ir pasimirusiais. Juk visi tą žino, kad betkoks kunigo, kaip ir koks kito kultūrininko, kad ir trumpas atsilankymas ir čia vis tik paliko tam tikrą žymę, daug kieno įvertintą.

Kalbant apie lietuviškąją sielovadą ir kunigų įnašą į tautinį-kultūrinį Brazilijos lietuvių bendrijos gyvenimą, būtų, atrodo, net atskiro leidinio gana prasmingas ir svarus užmojis. Tai spraga, kurią reikėtų užpildyti. Giliau žvelgiant į savo kunigų sielovadinę veiklą, dar geriau išryškės ir kitų sielovados bendradarbių veidai ir darbai. Mat, kunigai visuomet buvo reikalingi pasauliečių talkos.

XXXXXX

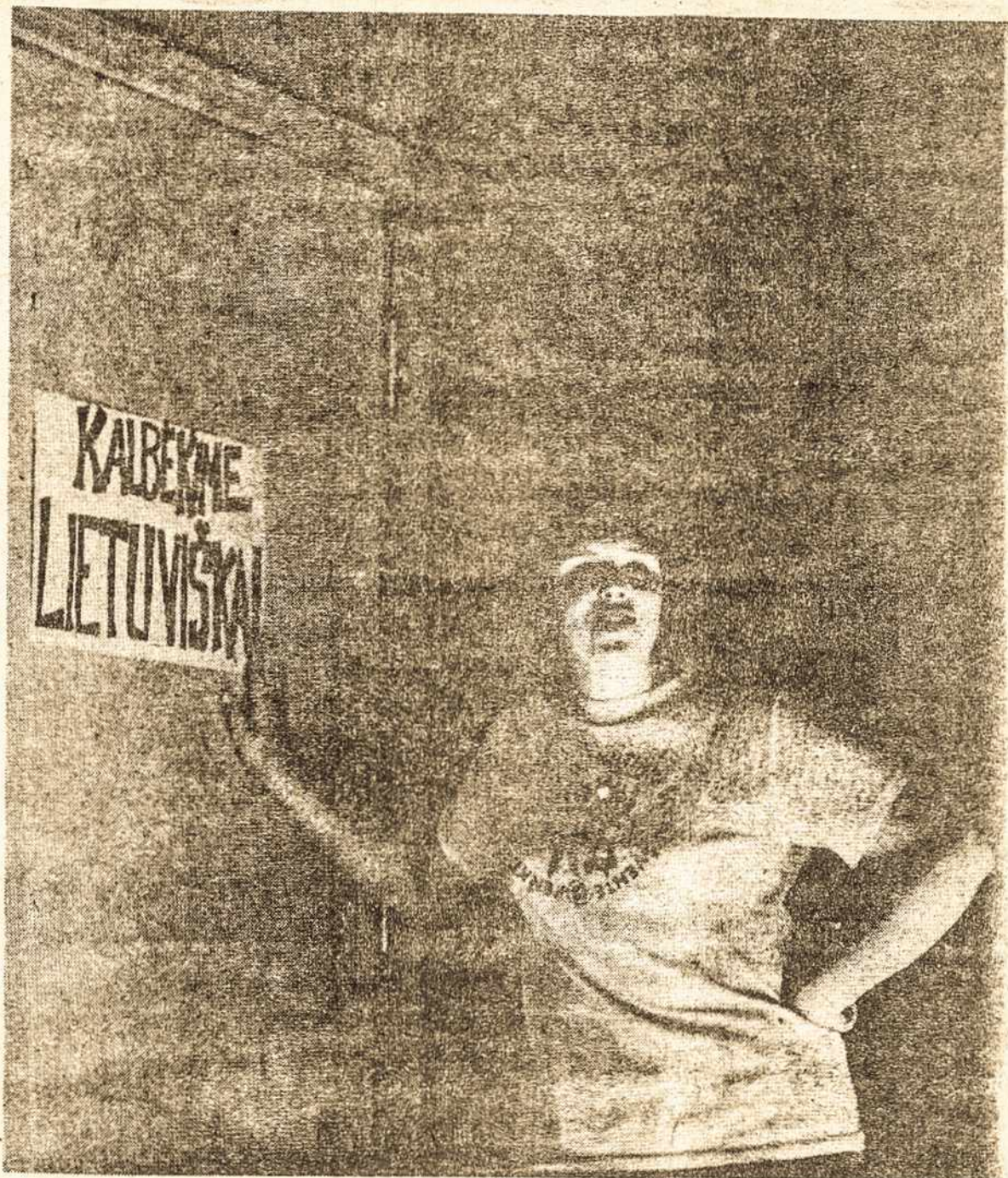
Kas ir kada atsiminė reikalą PASIMELSTI UŽ MIRUSIUS KUNIGUS? Va, kad ir tokia nelaukta, bet gana įžvalgi pastaba priverčia mus susimąstyti, o gal net ir tam tikrą sąžinės perkratą padaryti. Ar neprivalėtumėm, iš tikrųjų, už mūsų pažįstamus ir kitus, ankstesnius sielovados pionierius, net ir BENDRUOMENIŠKAI PASIMELSTI?

Dar kita, gana skaudžiai atsiliepianti, nevieno tautiečio pastaba: TĒVAS JONAS BRUŽIKAS, gal didžiausias Tautos, Išeivijos ir Tremties lietuvių misionierius, ar jis deramai atmintas? ar daug kas įsigijo ir įstengė perskaityti neseniai išėjusį jo gyvenimo aprašymą? Taip būna – kas pasitraukė iš gyvųjų tarpo, tas tuoj ir užmirštas, nesvarbu kas jis buvo ir kokius nuopelnus lietuviams turėtų. Kitos tautos ir kiti žmonės tokiems paminklams statyti!

Tėvas Jonas Bružikas, kiek žinoma, yra su didele pagarba ir padėka daug kieno dar atmintas ir dėl jo staigios, tragiškos mirties ir dėl jo aiškių nuopelnų ypač Brazilijos lietuviams.

Jis gi, lyg koks 76 METŲ JAUNUOLIS, bėgo savo misijos keliu, kol krito negyvas, traukinio pritrenktas. Ėjo jis, kaip dažniausia, be palydovo, ir taip mirė be tragedijos liudininkų.

Iš augštesnio taško žvelgiant, Tėvo J. Bružiko mirtis, taip skauda visiems Brazilijos lietuviams, yra ne tiek tragiška, kiek paliekanti apaštališko gyvenimo ir galutinio PASIAUKOJIMO pavyzdį ir įspėjimą..

Vakarų Kanados lietuvių jaunimo stovykloje Kalgario apylinkėse RASA ŠOLIŪNAITĖ prie mergaičių namų durų. Stovyklą rengė Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba
Nuotr. A. D.

Dabar T. JONAS ilsisi su kitais bendrabroliais Jėzuitais S. Paulo Aračá kapinėse. Su juo amžinuoju miegu ten miega ir T. VLADAS MIKALAIŠKAS, SJ, kitas neužmirštas Tautos ir Bažnyčios darbuotojas. Būtų pravartu nors VĒLINIŲ proga jų kapą aplankyti.

XXXXXX

Buvo dar išsitarta, ryšium su T. J. Bružiko mirtimi, ir apie pačios Išeivijos sielovados PROBLEMATIKĄ.

T.J. Bružikas, atlaikęs ankstyvas (6 val. ryto) Mišias S. Cristóvão ligoninėj, dažnai nei sugrįžęs pusryčiams rezidencijon, pradėdavo savo apaštalinį šeimų lankymą. Eidavo per karštį, per lietų, per vėją. Važiuodavo prisikimšusiais viešais autobusais. Eidamas ar autobuse stovėdamas meldavosi (net brevijorių atskaitydavo), arba dar užrašų knygutės adresus tikrindavo, topografiją studijuodavo.

Sakoma, kad dabartinė šv. Kazimiero parapijos 17.000 vardu KARTOTEKA didele dalimi yra T. J. Bružiko vaikštinėjimo, teiravimosi ir darbo pasisekimo išdava.

Jis mokėjo daug kalbų, mokėjo būti patrauklus visiems, drįso įžengti ir į viešuosius barus, kad vis daugiau ką sužinotų apie vietinius lietuvius.

Kaip kitiems kunigams, taip ir T. Bružikui teko patirti vienokių ar kitokių sutikimų bei priėmimų; netrūko net ir nepriėmimų bei užgaulingų žodžių.

Kas buvo skaudžiausia jo misionieriškai širdžiai – tai užkietėjusių sielų Dievo malonės atstūmimas. Tačiau jis nei tuomet nepasiduodavo – pats ir per kitus tęsdavo lankymą, palaikydavo ryšius su visais sunkesniais ligoniais, o ypač su tais „nebažnytiniais“ ar prieštaraujanciais ir kitus atitolinančiais nuo Dievo ir tautos žmonėmis.

Paskutiniai T. Jono itin skaudūs pergyvenimai buvo kaip tik dėl vieno kito jau prie mirties parapiečio atsisakymo pasinaudoti pakartotinai siūlomomis paskutiniu dvasiniu patarnavimu. Tėvas Jonas nepaprastai jausdavo, kad toks užkietėjimas ir prieš Dievą, visų Teisėją, nieko gero nežadėjo prie amžinybės slenksčio bestovinciam.

Tai vieno tokio atvejo prislėgtas jis, misionierius iki galo, gal net savo gyvybę paaukojo už tą mirštantį tautietį – ir Dievas, iš tikrųjų, tą kartą priėmė didžiausios artimui meilės auką.

Tai toks lieka kunigams ganytojiško uolumo pavyzdys, o visiems įspėjimas rūpintis savo siela ir artėjančia amžinybe, neatstumiant Dievo malonės iš kur ir kaip ji beateitų.

XXXXXX

Drauge, pirk plytą...

AL. GIMANTAS

Vienas akademinio pasaulio asmuo šių metų vasarą turėjo galimybę visą mėnesį pagyventi sovietinamoje Lietuvoje. Jam teko nemažai pakeliauti po kraštą, arčiau susipažinti su esama aplinka, reikalavimais, gyventojais, jų nuotakomis ir lūkesčiais. Mėnuo laiko tai, žinoma, ne penkios dienos Vilniaus viešbuty praleistos. Todėl ir minimo asmens patyrimai yra žymiai vertingesni už penkiadienio turistų "karštuosius" išpūdžius. Ten viešint ištisą mėnesį jau buvo užtenkamai progų bent kiek giliau pažvelgti į vietinio gyvenimo raidą bei pulsą. Nevisur sekiojo paslaugūs "Inturisto" pareigūnai, nevisur "saugojo" budri globėjų akis.

Pasak mūsų stebėtojo, didmiesčiai Lietuvoje nėra jau taip saugūs, kaip norėtų vaziduoti oficiali propaganda ar viešumai neskelbiama statistika. Didmiesčiuose, jų pašaliniuose kvartaluose, nakties metu negali jaustis visiškai saugūs, nes kriminalinis elementas iškrečia nemalonių išdaigų. Pvz. net ir pačioje sostinėje, grįžtant apsistojimo

vieton apie 2 v.r., siaurame skersgatvyje, nęjučiomis kelią pastojo du tamsūs siluetai — viens priekyje, kitas užpakalyje. Pirmasis, visai priartėjęs, kreipėsi, prašydamas cigarečių. Užpultajam besiaiškinant, kad prie savęs neturįs jokių rūkalų, užpakalyje stovįs ėmęs grasinti: "Geriau draugas turėk, nes bus blogai..." Laimei, iš kitos gatvės pusės atbėgo milicinininkas, griebė už pakarpu abu chuliganus ir nusivedė.

Lietuvoje minėtam lankytojui teko girdėti ir apie "plytų pardavėjų" brigadas. Jų veikimo aplinka — menkliau apšviestos, tolimesnės apylinkės, kur mažiau eismo. Pvz. eini sau šaligatviu ir susitinki žmogėną, rankoje laikantį plytą, kuris ramiausiai tau pasiūlo: "Drauge, pirk plytą. Tik penkrublinė". Jei bandysi "nepirkti", išsisukinėti, bematant niekadėjas tvos ta plyta. Asmenys, turį eiti per tokias apylinkės, dėl visko rankoje laiko sugniaužę penkrublinę, nes toks nuostolis vis geresnis už galimą fizinį sužalojimą ar visos piniginės netekimą. Kaip ir visur, krimi-

naliniai nusikaltimai (įvairių rūšių) didėja ir Lietuvoje, nors sugauti nusikaltėliai ten neišvengia sunkių bausmių.

Minėtam asmeniui teko buvoti ir Baltijos jūros paplūdimyje. Visur pilna vasarotojų. Jūros vanduo — 12°-14° Celsijaus (maždaug 54°-56^oF) jam atrodė toks šaltas, kad neišdrįso maudytis — tik stebėjosi vietinių drąsa ir ryžtu mėgautis tokiomis šaltomis Baltijos bangomis.

Jis, tiesa, buvo buvęs Lietuvoje ir prieš porą metų, bet žymiai trumpiau. Skirtumas tarp abiejų viešnagių žymus — dabar kiek blogesnė ekonominė būklė ir ryškesnė rusifikacija. Visa tai gana vaizdžiai matoma stebint aplinką ir kasdienį gyvenimą. Jaučiamas žmonėse nusivylimas, nepasitenkinimas P. Griškevičiumi, užėmusiu mirusio A. Sniečkaus vietą. Petras, pasirodo, laikomas nemažu rusofilu, pataikūnu ir minkštąsprandžiu. Tuo tarpu Antanas (priešingai išėivių įsitikinimui) prisimenamas kaip neblogas administratorius ir tam tikrų lietuviškų pozicijų ir tradicijų saugotojas. Net ir partiniai centro komiteto posėdžiai dabar vyksta rusų kalba. To niekad nebuvo A. Sniečkaus laikais. Lietuvoje kalbėta, kad ir aten-

tatą prieš Griškevičių iššaukė jo sutikimas įjungti į sovietinės Lietuvos teritorijos ribas visą Karaliaučiaus sritį. Ši "dovana" bendrą Lietuvos gyventojų skaičių atmieštų dar 800.000 rusų. A. Sniečkus tai gerai suprato ir visada buvo priešingas tokiame inkorporavimui, kuris iš tikrųjų nieko gero Lietuvai nebūtų atnešęs. Griškevičius, esą, tuo klausimu turi nemažą opoziciją lietuvių partiečių tarpe.

Tėviškės Žiburiai

Apie ok. Lietuvos kelius

Vilnius. — Vilniaus - Kauno autostrada visoj Sovietijoje buvo laikoma aukščiausios klasės keliu ir savo laiku gavo Maskvos premiją. Dabar tiesiamos naujos magistralės Vilnius - Ukmergė ir Kaunas - Klaipėda būsiančios dar geresnės, savo parametrais prašoks Vilniaus-Kauno autostradą. Kelią į Ukmergę pratęsti norima per visą Lietuvą ir juo susijungti su Ryga.

Dar vis žadama statyti tiltą per Nemuną Jurbarke, du tiltus per Nerį Kaune ir vieną Garliūnuose.

SARGYBAI PASIKEITUS

São Paulo lietuviai turėjo privilegiją ir galėjo pasinaudoti dar kitų trijų tėvų Jėzuitų nesuskaitomais įvairiais patarnavimais.

T. JONAS KIDYKAS — tai devynių amatų specialistas, kaip jis pats neseniai "MŪSŲ LIETUVOJ" išsitarė. Ir jis stengėsi būti „viskas visiems“, kad visus arčiau prie Dievo, prie malonių šaltinio, patrauktų. Jo talentingumas ir veržlumas teskatina jungti turimas jėgas ir nepasiduoti pasyvumo, neveiklumo, beviltiškumo pagundai. Jis mus ir ateityje ir iš tolo atsimins, kaip ir mes stengsimės jo neužmiršti maldoje ir veikloje.

Visai neseniai — jau spėjus ir interjero lietuvius aplankyti — turėjo Braziliją palikti T. ANTANAS SAULAITIS. Jo pasitraukimą giliausiai pajuto ir pergyveno mūsų mielas jaunimas. Jaunučiams ir paaugliams T. Saulaitis buvo ir artimas ir suprantamas, ir "švietė kaip saulė". Jis daug pasiekė; ir tikėjime, kad jo pradėtieji darbai, kaip tęsiasi, taip ir tęsis. Tepadedu jam Visagalis taip uoliai ir sėkmingai darbuotis ten, kur darbo dirva dar platesnė, su panašiu ar net dar didesniu pasisekimu.

XXXXXX

Kas atidžiai skaitė ML 1977 m. rugpjūčio 4 d. T. PETRO DAUGINČIO įvadinį "Padėka, linkėjimai atsisveikinant", suprato su kokiais nuoširdaus broliško sugyvenimo ir net ilgesio jausmais jis išsikyrė su savo numylėtais sanpauliečiais.

Sveikatos — to didžiausio turto — linkėjimai bei praktiški tuo atžvilgiu patarimai nėra betkaip iš piršto išlaužti. Dauk kas iš parapiečių žinojo apie T. Petro širdies ir reumatizmo problemas. Jis tą visą džiugioj nuotakoj pernešė, be to dalinai ir išsigydė jo paties ištirtu ir kitiems nemokamai perduodamu receptu.

Jo gilus pamaldumas ir uolumas atsispindi ten pat skaitomuose dvasiniuose patarimuose. Ypač įsidėmėtinas svarbus jo įspėjimas, kad "...daugel mano, ypač vyrai, kad jie Dievą myli, yra padorūs žmonės, geri katalikai, mažai ar visai nepraktikuodami religijos — nepalaikydami santykių su Dievu malda, komunija, padėkos, garbinimo, permaldavimo Mišiomis, atgaila, Šv. Rašto ir dvasinių knygų skaitymu, apmąstymu..."

Per praėjusius paskutinius du mėnesius T. Daugintis parodė itin daug sumanumo ir dosnumo, visokiomis būdais palengvindamas saleziečiams oficialiame parapijos priėmime. Jis ne žodžiais, o artimo meilės darbais įrodė, kaip gera ir malonu broliams gyventi ir dirbti sutarime ir vieni kitiems pagelbinti.

Paskutiniai išvykstančiojo klebono žodžiai, skirti ir kunigams ir tikintiesiems — užtikriną ramybę ir sėkmę bendrai ateities veiklai: "Gyvenkite ir veikite meilėje ir vienybėje. Kur ir kaip galėdami pasigelbėkite vieni kitiems".

Esame tikri, kad T. P. Daugintis mus visus mylės ir mums padės ir iš ne taip tolimo Montevidėjaus. Įprastu savo kuklumu ten jis talkininkaus klebonui T. J. Giedriui. Tiesa, ir T. JONAS GIEDRYS yra dirbęs ir su padėka atmintas S. Paulo lietuvių tarpe. Jis atvykdamo kartais į S. Paulo kaip į kurortą, šlubuojančiai sveikatai pataisyti.

XXXXXX

Gi dabar, SARGYBAI PASIKEITUS, lieka ta pati aplinka, tie patys žmonės, panašios problemos.

Žinoma, kas buvo — praėjo, o lieka tik Tautai ir Bažnyčiai gerų, vieningų darbų nuopelnas.

Keturi kunigai saleziečiai, iš keturių tėvų Jėzuitų perėmė asmeninės šv. Kazimiero parapijos vadovybę, Dievo ir gerų tautiečių talkinami, darys, ką įstengs, tęsdami jiems patikėtos misijos darbą — ir su spauda, ir su katekizacija, ir su jaunimo pastoracija, ir su liturginiu atsinaujinimu, kaip ir su lietuviška kultūrine bei karitatyvine veikla.

"Parapija" yra plati, ypač dar turint omeny ir tolimus "interioro" tautiečius. Plati ir veiklos dirva. Jai apdirbti, ypač stengiantis skatinti religinį atsinaujinimą bei kultūrinį gyvastingumą, nei 10 tokių darbininkų nepakanka. O kadangi daugiau tokių nėra, tai būtinai reikalinga, kad ateitų talkon visi geros valios tautiečiai — kiekvienas su savo jnašu.

Tik šia talka pasitikėdami — ir pasivesdami, aišku, nepakeičiamai Augščiausiojo palaimai — drąsiai stojam į šį naują darbą.

Saleziečiai

Mielu noru gražinsime Vilnių...

"T. Žiburių" korespondento pokalbis su tremtinės Lenkijos vyriausybės premjeru K. Sabbatu

Mūsų korespondentas Steponas Šetkus, gyvenantis St. Catharines, Ont., mieste, turėjo progos plačiai išsikalbėti su tremtinės Lenkijos vyriausybės premjeru š.m. gegužės 17 d. Čia jis atpasakoja minėto pokalbio mintis. RED.

Premjeras: Mielu noru gražiname jums Vilnių, jei bus leista veikti mūsų rankai Kaune.

Korespondentas: Ar tai reikštu galą Lietuvos suverenumo?

P.: Jokių būdu.

K.: Kaip suprasti išsireiškimą "mūsų rankai Kaune"?

P.: Tai nebūtų mažinimas Lietuvos suvereniteto, bet tų žodžių prasmę tektų aptarti su Lietuvos vyriausybe.

K.: Iš kur toks staigus lenkų vyriausybės pasikeitimas? Juk lenkai visad norėjo Vilniaus ir net visos Lietuvos?

P.: Tiesa. Tai buvo didelė lenkų klaida. Tokią klaidą dariau ir aš pats daugelį metų. Gimiau ir augau gilioje Lenkijoje; nuo mažens įpratau manyti, kad tarp lietuvių ir lenkų tautos nėra jokio skirtumo, kad skirtumą išsigalvojo kauniečiai, trokštantys valdžios.

K.: Kas pakeitė Jūsų nuomonę?

P.: Pats pradėjau kiek atidžiau į reikalą žiūrėti dar laisvės laikais. Visiškai pakeičiau nuomonę po susitikimo su buvusiu Lietuvos diplomatu Václavu Sidzikausku. Tai buvo puikus žmogus ir puikus diplomatas.

K.: O kaip su kitais lenkais?

P.: Panašiai kaip ir su mani.

K.: Gal galite plačiau aptarti tą reikalą?

P.: Mielu noru. Klaidų Lietu-

tuvos atžvilgiu esame padarę daug. Pvz. kad ir svajonės apie naują uniiją.

K.: Tebesvajojate ir dabar?

P.: Nebesvajojame. Tokia svajonė buvo ne tik neteisinga, bet ir labai žalinga. Lietuvių tauta yra visiškai skirtinga nuo lenkų. Ji ilgai nieko nežinojo apie lenkus. Tai sena tauta, turinti savo kalbą, savus papročius, labai gražius ir kilnius. Šiandieną būtų sunku surasti kiek labiau apsiskaičiusį lenką, kuris dar galvotų apie uniiją. Be to, nauji laikai. Lietuvių tauta šiandieną tiek toli nuo lenkų, kiek dangus nuo žemės. Šiu laikų lenkų troškimas yra matyti Lietuvą visiškai laisvą ir nepriklausomą.

K.: Kokių lenkų?

P.: Visų. Žinoma, nebe mažų išimčių, kraštutinių žmonių, kurių visur ir visada atsiranda.

K.: Laisvą ir nepriklausomą Lietuvą su sostine Vilniumi?

P.: Visiškai taip. Vilnius buvo ir liks neginčijama Lietuvos sostine, tik problema ta, kad tas miestas yra lenkiškas. Daug lenkų praeities tame mieste. Lietuvių tauta dabar yra labai nusistačiusi prieš lenkus; nepasitiki, nenori jokių ryšių. Yra daug kraštutinių lietuvių. Mums svarbu, kad lenkai Lietuvoje neliktų už lietuviško mūro sienos.

K.: Iš kur tokia nuomonė? Kas davė pagrindo manyti, jog lietuvių tauta taip jau griežtai yra nusistačiusi prieš lenkus?

P.: Tam yra labai daug pagrindo.

K.: Kokia Jūsų nuomonė apie lietuvius iš tų laikų, kai vokiečių sumušti lenkų daliniai perėjo Lietuvos sienas jieškodami globos?

P.: Jūs visai teisus. Lenkų tauta buvo nustebinta lietuvių svetingumo. Tai retas tautų gyvenime atsitikimas.

K.: Ar esate girdėjęs nusi-skundimų iš buvusių internuotų Lietuvoje lenkų?

P.: Nesu. Lietuvių tauta pri-glaudė į vargą patekusius lenkus tikrai krikščioniškai. To niekad neužmiršime.

K.: Kiek žinau, jau antrą kartą esate tremtinės lenkų vyriausybės ministeris pirmininkas. Kokia yra Jūsų nuomonė dėl pavergtų tautų ateities? Ar mūsų tautos kada nors sulauks laisvės?

P.: Gal aš savo amžiuje to ir nebesulauksiu, bet mano tikslas yra, kad kiti sulauktų. Esu atvykęs į Kanadą aplankyti lenkų kolonijų, pakelti jų dvasios. Lenkija nėra laisva. Ji taip pat pavergta, kaip ir kitos Rytų-Vidurio Europos tautos.

K.: Buvau Jūsų priimtas kaip pavergtų tautų org-jos pirmininkas St. Catharines, Ontario, mieste, bet esu ir lietuviškos spaudos korespondentas. Ar galiu šį pasikalbėjimą paskelbti mūsų spaudoje?

P.: Mielu noru.

K.: Ar sutiktumėte atsakyti, jei atsiųstumėm Jums į Londoną sąrašą geriau suformuluotų klausimų?

P.: Labai prašau.

K.: Kokios esate nuomonės apie čia veikiančią Rytų Europos Pavergtų Tautų organizaciją?

P.: Labai geros. Laikas yra atėjęs visoms pavergtom tautoms padėti į šalį problemas, kurių dabar niekas negali išspręsti, ir veikti pasaulio opiniją išvien. Opinią įgauna vis

didesnės reikšmės. Sovietų Sąjungos imperializmą jau smerkia net patys komunistai. Bendras siekimas žmogaus teisių yra iš tikrųjų siekimas pavergtų tautų laisvės.

K.: Kokie lenkų santykiai su ukrainiečiais?

P.: Lietuviai turi teisę kalbėti apie savo sostinę Vilnių, ukrainiečiai — apie Lvovą, bet nereiktų užginti mums vadinti tuos miestus lenkiškais. Kiekvienas turi savo nuomonę, gali ją reikšti, bet pykti ir ginčytis dėl to, ko mes neturime bent šiuo metu, niekam jokios naudos duoti negali ir neduoda. Jiėškokime bendros kalbos ko-voje su bendru priešu. Jūsų organizacija juk to kaip tik ir siekia. Mes, lenkai, mylime Lietuvą, nes per ją esame pasiekę didelės istorinės šlovės. To mums irgi niekas neturėtų uždrausti. Ta mūsų meilė niekad ateityje nebepretenduos į Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

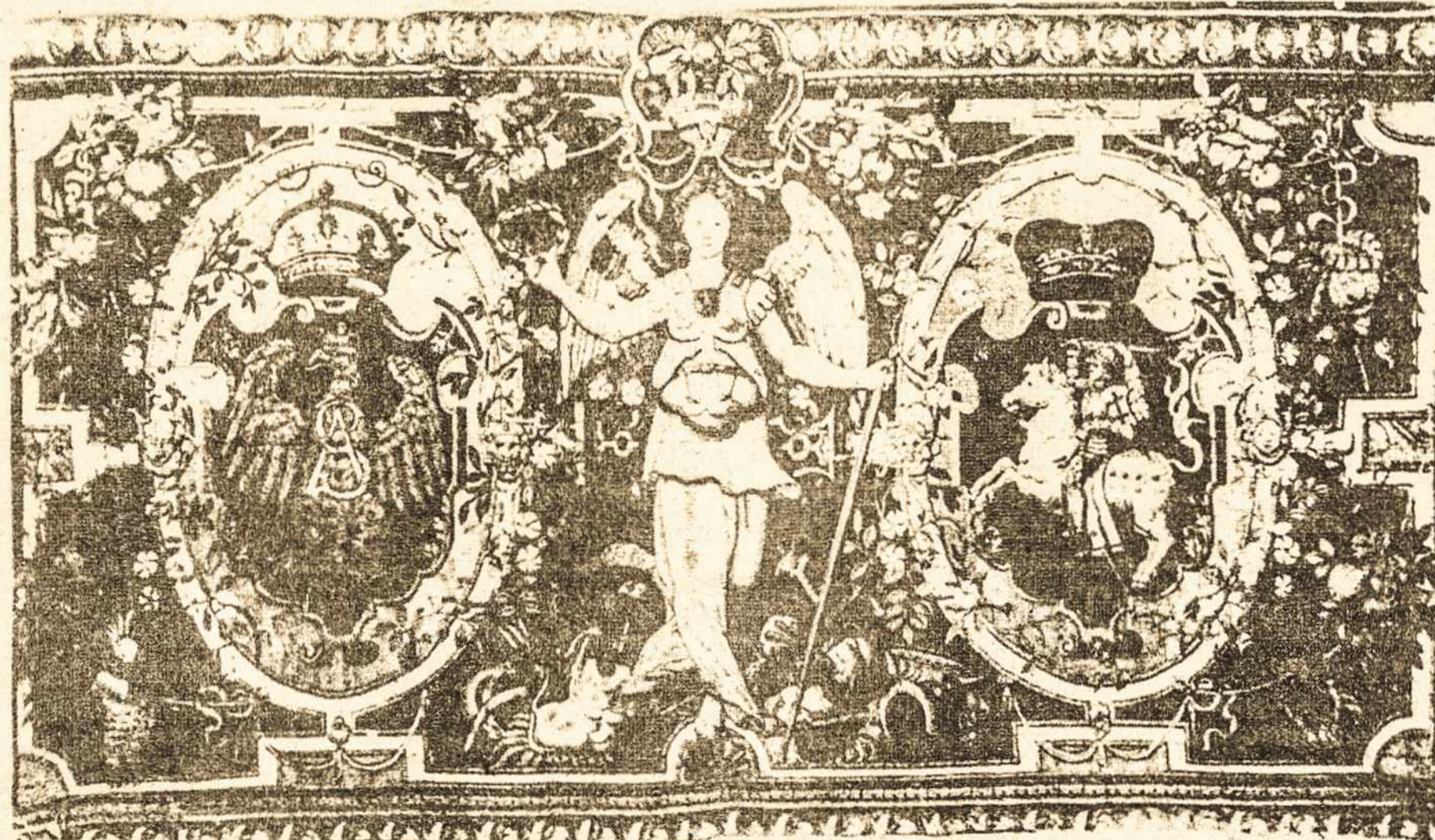
K.: Kas sudaro tremtinę Lenkijos vyriausybę?

P.: Prezidentas, ministerių kabinetas ir parlamentas iš apie 300 atstovų. Tarptautinio pripažinimo netekome, pripažinus sovietinę valdžią. Iš niekur jokios finansinės paramos negauname. Remia mus visa lenkų tauta. Turime savo atstovus beveik visose šalyse. Galėčiau jums duoti pavardę mūsų atstovo Toronte.

K.: Esu privatus asmuo, eilinis lietuvis, neturiu jokių įgaliojimų su kuo nors kalbėti lietuvių vardu. Kalbu čia tik kaip lietuviškos spaudos korespondentas. Dėkoju už sudarymą progos šiam pasikalbėjimui.

P.: Labai dėkoju Jums už atvykimą, naudingą bei reikšmingą pasikalbėjimą ir turiu vilties, kad tai nebus paskutinis.

Tėviškės Žiburiai

Lietuvos ir Lenkijos unijos laikus primenantis kilimas Vavelio pilyje, Krokuvoje. Ši nuotrauka buvo atspausdinta žurnale "Poland" 1976 m. gruodžio numeryje. Ją perfotografavo Omeras Burzdzius

Belgrado konferencija

Paruošiamuosius darbus Belgrado konferencijai užbaigę pasiektas susitarimas, pasiūlytas Ispanijos su kitomis neutraliomis šalimis. Konferencija bus pradėta spalio 4 d. ir užbaigta gruodžio 22 d. Sovietų Sąjungos atstovas J. Voroncovas pagaliau sutiko, kad konferencijos užbaigta turi būti atvira, prieinama žurnalistams. Bus sudaryti penki komitetai, kurių vienas svarstys žmogaus teisių problemas. Konferencijos darbotvarkę dabar turi patvirtinti dalyvausiančių 35 valstybių vyriausybės.

TIESA IR GYVENIMAS

ŠATRIJOS RAGANA

ŽIDIKUOSE

Šatrijos Ragana gyveno ir mirė Židikuose. Kaip ji ten pateko, kodėl ji pasirinko tokį tylų kampelį, kai tokiai rašytojai reikėjo gyventi kur nors arčiau kultūros centro, kokiame Kaune ar kitame mieste?

-o-

Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana buvo gimusi motinos dvarely Medingėnuose, Telšių apskrity. Augo tėvo nuomotame Labūnavo dvare, paskui Užvenčio dvare. Tėvas mirė 1898. Tada šeima persikėlė gyventi į Šiaulius.

Šiauliuose būdama, turėjo pergyventi nemažų sielvartų. 1901 mirė jos vyresnysis brolis Steponas, 7 klasės gimnazistas.

Ištiko tuoj ir kita drama. Jos namų mokytojas buvo studentas Povilas Višinskis, kuris ją atvedė į lietuvybę. Ta bičiulystė ar draugystė su laiku virto ir meile. Bet jis buvo liberalas. Tas jai buvo nepakeliui, nes ji buvo krikščioniškos pasaulėžiūros žmogus. P. Višinskis vedė kitą merginą ir tuoj mirė. Tai buvo 1906.

Tuo laiku ji išvyko studijuoti į Šveicariją. Studijavo pas žymų pedagogą Foersterį. Grįžusi 1909 Vilniuj išlaikė mokytojos egzaminus ir buvo pakviesta į Marijampolės Žiburio mergaičių progimnaziją. Čia ji buvo mokytoja ir bendrabučio vedėja.

Ji labai mylėjo savo brolių Vincą, kurį buvo pati paruošusi ir į mokslus leido savo pinigais. Tas brolis Vincas 1910 mirė Vilniuj. Tai buvo didelis smūgis jai.

Tuo metu ji jau buvo mokytoja Marijampolėj. Prasidėjus pirmam pasauliniam karui, Marijampolės progimnazija buvo perkelta į Rusiją. Pečkauskaitė ten nevažiavo. Ji tais pačiais (1915) metais nukeliavo į Židikus, kur jau buvo jos motina ir sesuo Sofija. Ir kaip tai atsitiko?

Pečkauskų šeimos draugas buvo kun. Kazimieras Bukantas. Dažnai jis ten lankydavosi. Jis ir globojo Marijos motiną bei seserį. Kai Marija jau buvo mokytoja Marijampolėj, jas — seserį ir motiną — pasikvietė pas save į Židikų kleboniją, nes jis tuo metu buvo ten klebonu.

Tad, karui einant, Marija nuvažiavo lyg į antruosius savo namus. Bet ir Židikai jai džiaugsmo neteikė. Tais pačiais 1915 metais mirė jos motina, kurią

Marija labai mylėjo, iš kurios ji buvo gavusi savo krikščionišką pasaulėžiūrą. Dabar ji svajojo apie nuėjusias dienas, apie savo šeimą, dvarelių. Tų svajonių paveikta, parašė savo gražiausią veikalą — "Sename dvare."

Židikuose ji praleido pirmąjį pasaulinį karą. Čia ji matė, kaip prisikėlė Lietuva, dėl kurios labo ji tiek daug triūsė. Nepriklausoma Lietuva pagerbė savo rašytoją. Ji buvo apdovanojama Gedimino ordinu, Lietuvos Universitetas 1928 jai suteikė garbės daktaro laipsnį. Sirgo sunkia liga — kaulų vėžiu. Valdžios lėšom kurį laiką buvo gydoma karo ligoninėj.

Mirė Židikuose 1930 liepos 24, pakirsta skausmingo vėžio. Židikų kapinėse ji ir palaidota. (P.J.)

Kun. V. Martinkus
pastatė jai koplyčią

Prieš pat bolševikų okupaciją kun. V. Martinkus buvo paskirtas Židikų klebonu. Jo rūpesčiu buvo pastatyta koplyčia ant Marijos Pečkauskaitės kapo.

Kaip tai įvyko, pasakoja pats kun. V. Martinkus, dabar esąs Providence, R.I., lietuvių parapijos klebonas.

-o-

1929 metų saulėtom vasaros dienom trys klierikai dviračiais sumanė lydėti vysk. Justiną Staugaitį, kuris tuo metu lankė Židikus, Leckavą, Pikelius, Mažeikius, Tirkšlius.

Židikuose po iškilnių bažnyčioj visi suėjo į kleboniją, kur buvo vakarienė. Vyskupas savo dešinėj sėstis pakvietė nebejauną moterį, kuri atrodė esanti ligota. Tuoj pastebėjom, kad vyskupas jai skiria daug dėmesio. Kas ji tokia? Sužinojom, kad tai klebonijoje gyvenanti rašytoja Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana. Buvau skaitęs jos raštus, ypač mėgau jos pedagoginių Foersterio knygų vertimus. Dabar tikrai buvo naujiena matyti tokį žymų asmenį.

Susipažinome. Paliko šiltą ir malonų įspūdį.

Kitą vasarą, parvykęs atostogų, nukeliavau jos aplankyti. Radau sunkiai sergančią skausmingu kaulų vėžiu, bet ji stengėsi savo skausmų neparodyti.

Netrukus visoj apylinkėj pasklido žinia, kad mirė Marija Pečkauskaitė. Tai buvo prieš šv. Onos atlydus, į kuriuos suplau-

Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana apie 1908-1909 metus.

kia nemažos minios. Į jos laido tuves atvyko delegacijos iš Kauno ir iš kitur. Laidotuvėm vadovavo kan. Juozas Tumas-Vaižgantas. Jos karstas buvo padėtas išmūrytame rūsy šalia medinės koplyčios, šiaurinėj pusėj.

Ant jos kapo buvo pastatytas laikinas kryželis, panašus, kuriuos stato karių kapuose. Uždėtas buvo ir cementinis rentinys. Prisodinta gėlių. Bet tai buvo šiaurės pusėj, gėlės gavo mažai saulės ir skurdžiai augo. Pravažiuoją lankydavo jos kapą. Paskui ne vienas rašė spaudoj ir apgailėstavo, kad kapas neturi tinkamo paminklo.

1940 metų gegužės pradžioj buvau paskirtas Židikų klebonu. Tai buvo dešimtmetis nuo jos mirties. Buvo rengiamasi tai paminėti. Buvo sudarytas ir komitetas, kurį radau nuvykęs. Įsijungiau į to komiteto veiklą. Planavome statyti paminklą, rengti iškilmingą minėjimą.

Bet tuo metu prasidėjo bolševikų okupacija. Raudonasis maras nusiaubė mūsų planus, buvo uždarytos visos organizacijos. Iš komiteto pasitraukė visi atstovai. Likau tik vienas.

Kas daryti?

Kilo mintis nugriauti medinę, daug remonto reikalaujančią ka-

pinių šv. Onos koplyčią ir jos vietoj pastatyti naują mūrinę, pastatyti taip, kad Marijos Pečkauskaitės kapas liktų po koplyčia. Tam pritarė ir Marijos sesuo Sofija Pečkauskaitė, kun. Kazimieras Bukantas ir kiti.

Bet kaip gausi leidimą šiai statybai? Tokiom viešom statybom leidimus reikėdavo gauti iš Kauno, iš Vyriausio Statybos Departamento. Nusukubėjau į Kauną, atsidūriau pas departamento direktorių A. Novickį. Ėjau stačiai prie reikalo:

— Esu Židikų parapijos klebonas, noriu statyti Marijai Pečkauskaitėi paminklinę koplyčią ant jos kapo. Atvykau gauti leidimo.

Paklausiau dar ir tai, ar komunistinė valdžia nepakeitė statybos nuostatų, ar gali jis duoti leidimą.

Atsakymas buvo teigiamas. Jis dar nurodė ir architektą Joňą Muloką. Architektas planus padarė labai greitai. Juos patvirtino inž. A. Novickis. Taip statyba labai greitai prasidėjo. Iki apšalant, spėta suvesti lubų skliautai. Kitą pavasarį, kai vyko deportacijos, dengėm stogą. Koplyčia buvo baigta. Per šv. Onos atlydus ją pašventino Telšių vyskupas J. Staugaitis. Šven-

PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJOS UŽ ŽMOGAUS TEISES

Egzekutyvinis darbo komitetas jau išsiuntė kvietimus prezidentui J. Carteriui, Aleksandrui Solženicynui, kongreso atstovei Millicent Fenwick (r.) ir sen. Henry Jackson (d.), kurie yra kviečiami kaip pagrindiniai demonstracijų kalbėtojai. Taip pat bus kviečiami kiti kongresmanai į garbės svečius.

Komiteto posėdy buvo nutarta išleisti žiniaraštį (newsletter), kuris būtų siuntinėjamas visiem pabaltiečių laikraščiam, radijo programom, vietiniam demonstracijų komitetam ir visuomenininkam. Pirmas žiniaraštis šią savaitę bus išsiųstas. Jis yra

ŠATRIJOS RAGANA...

tinimo iškilmėse dalyvavo didelė minia.

Suprantama, kad buvo sunki ši statyba. Pareikalavo per 70,000 plytų ir kitų medžiagų, kurių sunku buvo gauti. Trūko ir lėšų. Juk tai buvo labai sunkios sąlygos — okupacija, karas. Bet žemaičiai solidariai ėmėsi šio darbo. Vėliau, kai pastatė koplyčią, jie galėjo didžiutis šiuo savo ryžtu.

Anksčiau kapinės buvo neišplanuotos ir netvarkomos. Kaip kas pasirinko vietą, taip ir laidojosi. Buvo daug patręusių senų kryžių, medžių. Takeliai buvo vingiuoti ir vos praminti. Tai darė liūdną ir slegiantį įspūdį.

Ėmėmės darbo. Buvo pašalinta visa, kas nereikalinga. Išvesti pagrindiniai ir šalutiniai takai, antkapiai sulygtinti eilėmis. Iš Kretingos urėdijos buvo pagabenta 1500 tujų ir keli šimtai kitų dekoratyvinių medelių. Pasodinti medžiai gražiai suaugo ir sudarė alėjas. Buvo pastatyti pastatai ir kapinių sargai, kuris turėjo prižiūrėti kapines. Ir dabar, kaip iš ten rašo žmonės, kapinės yra vienos iš gražiausių Žemaitijoje.

O kaip dabar laikosi koplyčia? Savo žinion perėmė komunistinė valdžia. Atremontavo. Rašytojos karstą gali lankyti turistai, nes jis yra rūšyje po koplyčia. Įėjimas yra iš koplyčios vidaus.

Kas prisimintina iš jos veiklos Židikuose? Jos gyvenimas čia buvo neuždaras, nesėdėjo tik prie rašomojo stalo. Ji čia įsteigė Blaivybės draugiją, rengė loterijas ir kitus parengimus, pastatė erdvią ir aukštą Blaivybės draugijos salę, kokios neturėjo kiti apylinkės miesteliai. Šioj salėj vyko vaidinimai, pasilinks-

anglų kalba. Ketinamas leisti kas dvi savaitės.

Kongresmanas R. Blanchard (d.-Mich.) pažadėjo parašyti prezidentui J. Carteriui laišką, raginantį jį atkreipti dėmesį į pabaltiečių žygį už žmogaus teises ir atvykti į demonstracijas.

Rick Merryman, Department of Natural Resources, kuris tvarko demonstracijų leidimus, paskambino komitetui ir pranešė, kad pabaltiečių žygis bus vienintelė grupė, ruošianti demonstracijas tuo laiku Lincoln Memorial.

minimai, kurie sutraukdavo daug žmonių iš apylinkių.

Paskutiniu laiku ši salė buvo apleista. Praeitais metais ji visai nugriauta, nes per tą vietą vedamas plentas Skuodas-Mažeikiai.

Pečkauskaitė gyveno ir mirė klebonijos vikariato patalpose, nes tuo laiku vikaro ten nebuvo. Jos sesuo Sofija ir kun. K. Bukantas visi bendrai nusipirko miestely namą. Tame name gyveno ir mirė kun. K. Bukantas ir Sofija Pečkauskaitė. Dabar tame name yra atidarytas rašytojos Marijos Pečkauskaitės muziejus. Keliuose kambariuose yra išdėstytos šeimos nuotraukos, kur matoma rašytoja nuo pat jaunystės. Sudėti asmeniniai daiktai, jos parašytos knygos, sesers Sofijos prisiminimai. Vedamas naujas plentas eina pro pat šį namą.

Židikiškiai Šatrijos Raganą atsimena kaip labdarę. Ji įsteigė Šv. Vincento labdaros draugiją, parapijos špitolėję rengė dviejų kambarių ambulatoriją, kur buvo patalpinami ligoniai, rūpinosi seneliais "ubagyne", lankydavo neturtingus ligonius, šelpdavo juos maistu, pinigais, drabužiais.

Palaikė ryšius ir su jaunimu, davė skaityti knygų iš savo didelės bibliotekos. Vykdamas į pradžios mokyklą dėstyti tikybos pamokų. Pamokos buvusios patrauklios, nors pati atrodė davė susimąščiusi, savy užsidedariusi.

Kada stačiau koplyčią, sienoj buvo įmūryta paminklinė lenta. Į tą lentą įrašyti parinkau šiuos prasmingus jos raštų žodžius: "Kilti ir kelti. Dulkių pasauly veikliai tarnauti Šviesos pasauliui".

Jos gyvenimo kelias toks ir buvo.

DARBININKAS

LIETUVOJ TĘSIAMA GAŠDINIMO POLITIKA

Iš Aušros Nr. 6 (46)

1976 vasario 7 vilnietis inžinierius Albertas Žilinskas vyko komandiruotėn į Maskvą. Vilniaus geležinkelio stoty, vos tik A. Žilinskui įlipus į traukinį, tuojau prie jo prisistatė saugumiečiai. Kagebistas Brilis ėmė jį tardyti: kur jis važiuoja, ką veža, kur jo vieta vagone ir pan. A. Žilinskas kalbėtis atsisakė. Saugumiečiai, kiek pasidairę, pasisukinėję, iš vagono išėjo ir daugiau nepasirodė.

Šių metų pradžioj į to paties A. Žilinsko butą, jam esant darbe, atvyko saugumietis Tušas. Žilinsko žmonai jis ėmė įrodinėti, kad jos vyras esą negerai elgiasi, kad bendrauja su "blogais" žmonėmis, kad, galimas daiktas, turi ryšių su "Aušros" leidimu. Kagebistas pareiškė, jog vienam iš tų "blogų" žmonių — Antanui Terleckui — neišvengti grotų, o pačiam Žilinskui bei Kęstučiui Jokubynui, Stasiui Stunguriui ir Jonui Pratusėvičiui vertėtų susimąstyti. Saugumietis taip pat grasino, kad, jeigu jos vyras ir toliau nepakeis savo elgesio, jai gali tekti auginti vaikus vienai (Žilinskų šeimoje trys vaikai: vienerių, dvejų ir trejų metų). Pagaliau kagebistas primygtinai siūlė Žilinskienei šį jo apsilankymą nuo vyro nusiūpti.

V. Žilinskiene atsakė, kad jos vyras jokio nusikaltimo prieš tarybinius įstatymus nėra padaręs ir nesiruošia jų pažeisti. Pasirinkimas su kuo bendrauti — tai jos vyro asmeninis reikalas, ir saugumo rekomendacijos čia nereikalingos. Pasiūlymą nusiūpti nuo savo vyro šį saugumiečio apsilankymą Žilinskiene pavadino amoralium ir paprašė daugiau jos netrukdyti ir nesiūpti į jų šeimos reikalus.

Vilniaus disidentų sluoksniuose tai vertinama kaip savotiška terorizavimo forma. Vengdami visuomenės protestų, saugumiečiai jau nebedrįsta saivališkai (be orderio) daryti kratas, tačiau visokie neteisėti tardymai bei šantažas dar plačiai praktikuojami. Šitaip bandoma tęsti visiem žinomą gašdinimo politiką, kuri dar neseniai buvo kasdieninio mūsų gyvenimo bruožu.

Reikalavimas, kad žmona nusiūptų jų apsilankymą nuo savo vyro, negali būti kvalifikuojamas kitaip, kaip stalininės totalinio sekimo sistemos recidyvas — kaip vieni šeimos nariai šnipinėdavo ir teikdavo žinias saugumui apie kitus savo šeimos narius.

Statoma koplyčia ant Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos kapo. Architektas — Jonas Mulokas. Statyba vyko 1940-1941. Rašytojos kapas yra šios koplyčios rūsy. Įėjimas į rūšį iš vidaus. Memorialinė lenta yra įmūryta koplyčios šone.

LITERATŪROS RATELIS SKELBIA

dailaus skaitymo
KONKURSA

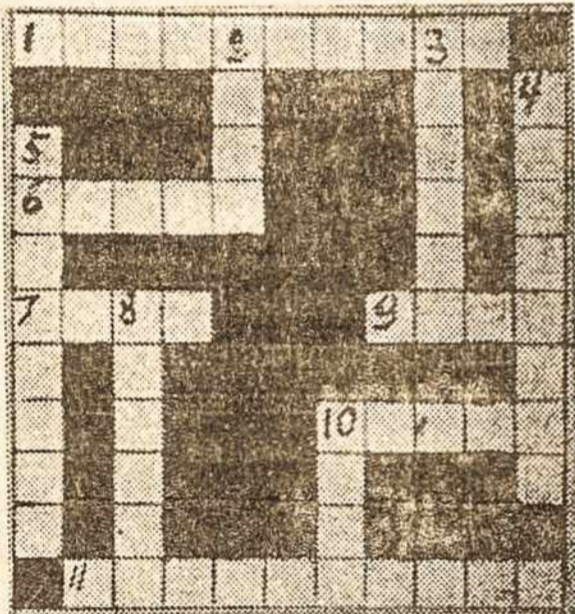
TAISYKLĖS:

- 1) Amžius: pirmame prisistatyme gali dalyvauti betkas.
Jei atsiras pakankamai konkurentų, galės susidaryti net trys grupės: vaikų — paauglių — suaugusių;
- 2) Tekstas: kiekvienas turi pasiruošti gerai paskaityti — vieną bendrą privalomą tekstą ir — kitą, laisvai pasirinktą tekstą
Bus juri komisija, kuri įvertins kiekvieną skaitytoją.
Numatytos vertingos PREMIJOS.
- 3) Konkurentų prisistatymas, su pirmu bandymu, bus šio mėnesio 24 d., 16 val. šv. Kazimiero parapijos salėj.
TĖVAI prašomi padėti savo vaikams ir šiuo atveju.

GALVOSŪKIAI

I (mislė)

Ant raudonos laktelės (aukštai iškelta kartis vištom tupėti) balti gaideliai piaunasi.

(Žiūrėkite kryžiažodžio piešinėlį) Gulsčiai: 1. Lietuvos rašytojo pavardė. 6. Japonijos miestas. 7. Ploto matas. 9. Vienos Pabaltijo valstybės gyventojas. 10. Paukštis. 11. Baranka. Statmenai: 2. Stalo žaidimas. 3. Smailas daiktas. 4. Žemaitijos (arčiau pajūrio) miestelis. 5. Iškilminga bažnytinė šventė. 8. Vienos salos gyventojai. 10. Vasarnamis. (Iš "Šaltinio").

ŽIOGAI KALVIAI

Žalias žiogas kalvę turi —
Ji plati; visa gamta!
Dengia ją dangaus kepurė,
Ji lankomis išgrįsta...

K'aurą dieną dirba kalviai,
Kala — skamba pakraščiai,
Žemei mūsų margaspalvei
Kyla ateitis slaisčiai!

Žiogas — žalias darbininkas.
Daoną iš gamtos nukals,
Ir lakūnas dainininkas
Ją dainuos, kol žemė bals...

Žalias žiogas kalvę turi —
Ji lankomis išgrįsta,
Dengia ją dangaus kepurė,
Kalvė ta — visa gamta!

Arėjas Vitkauska

DRABUŽIAI IR ŽMONĖS

Prieš 10 ar daugiau metų rūbai žmonių gyvenime vaidino labai didelį vaidmenį. Tik paskutiniame dešimtmetyje žmonės, ypač Amerikoje ir Kanadoje, pamėgo rengtis paprastai, laisvai ir sportiškai.

Europoje dar ir dabar žmonės rengiasi gražiai ir ištaigingai. Ypač neturtinguose kraštuose, kur yra sunku įsigyti gražius rū-

Tautiniai rūbai gražiausi!
Piešė Ramona Bielskytė, Donelaičio mok. V kl. mokinė

Tautiniai drabužiai gražiausi!
Piešė Ramona Bielskytė, Donelaičio mok. V kl. mokinė

bus, kiekvienas nori apsirengti kuo gražiau.

Jeigu iš rūbų būtų galima spręsti apie žmogų, tai Amerikos gyventojai turėtų stovėti žemiausioje vietoje. Čia į rūbus nekreipiama tiek dėmesio. Tik įstaigose ir bažnyčiose žmonės būna apsirengę padoriai ir tvarkingai. Tuo tarpu namuose, kad ir didžiausi turtuoliai, nešioja prastus rūbus, nes juose jaučiasi patogiai.

Todėl, mano manymu, iš rū-

Mūsų Lietuva
Mažiesiems

bū negalima spręsti apie žmogų.

AUDRA

Audrė Gvildytė, VI kl.
K. Donelaičio lit. mokykla.

Kuo aš noriu būti, kai aš užaugsiu

Kai aš užaugsiu, aš norėčiau būti mokytoja ir mokyti mažus vaikučius. Kartais, kai esu mokykloje, aš įsivaizduoju, kad čia yra mokykla, kuri moko užaugusius, kaip būti mokytojais ir mokytojoms. Jei aš būčiau mokytoja, aš norėčiau mokyti antrą ar trečią skyrių, gal net ir pirmą.

Man patinka įsivaizduoti, kad aš esu mokytoja, kai aš pamokas ruošiu: Aš išgalvoju kelius vardus ir nurašau, pasidarau sau suolų organizaciją ir žaidžiu, tuo pačiu laiku ir pamokas ruošiu.

Jūra Antanaitytė,

5 skyrius,
Marquette Parko lit. mokykla.

Kartą prie miško gyveno berniukas Aras. Vieną dieną jis ėjo pasivaikščioti į mišką. Buvo graži diena: bitutės medų nešė, voverytės maisto ieškojo. Tik staiga dideli debesys uždengė dangų ir pasidarė tamsu. Pradėjo labai smarkiai lyti ir perkūnija trenkė. Aras tada pamatė mažą namelį, kuris buvo pastatytas prie didžiausio medžio miške. Jis nubėgo prie namelio, pasižiūrėjo pro langą. Namelis buvo tuščias. Tada jis pro langą įlipo į vidų.

Perkūnija labai smarkiai trenkė ir pataikė į medį, kuris augo prie to namelio. Medis pradėjo degti ir krito ant namelio. Vėjas smarkiai pūtė ir ugnies kibirkštys nupūstos visur lakiojo. Bet lijo taip smarkiai, kad užgesino ugnį. Kai nustojo lyti, Aras greitai parbėgo namo ir pasakė, kas atsitiko. Tada tėtė jam paaiškino: "Audros metu niekad nestovėk po aukštu medžiu, nes žaibas trenkia tik į išsikišusius daiktus".

Paulius Karosas

Toronto "Maironio" lit. m-los
6 sk. mokinys

Mano draugės šuniukas

Mano draugė turi mažą, gudurų šunį. Jis yra visas baltas. Jo vardas — "Smokey".

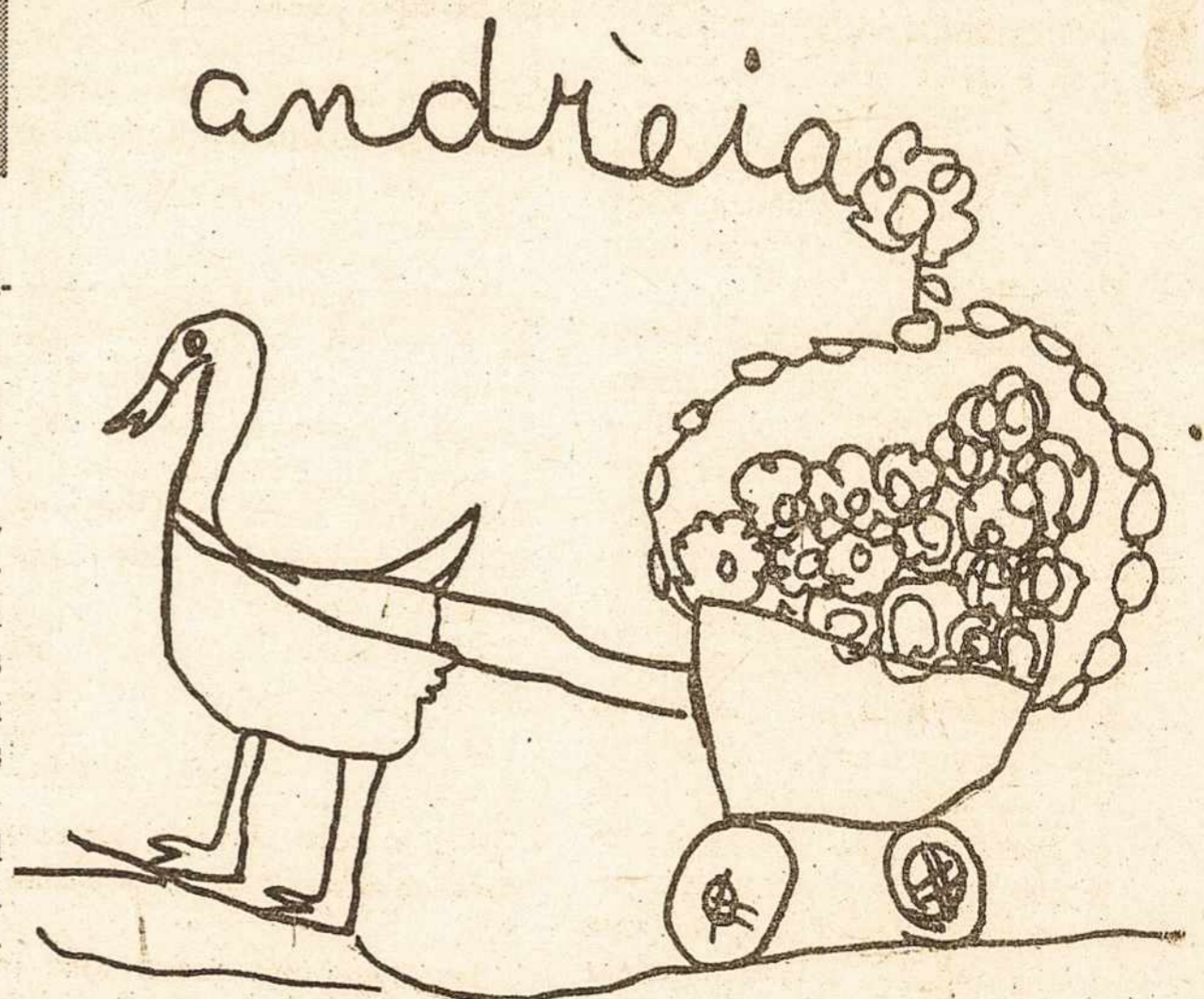
Kai jis jaunas buvo, visą laiką voliodavosi po daržą ir gaudydavo krintančius lapus.

Vieną kartą, kai savininkai iš-

važiavo, jis nuėjo į siuvimo kambarį ir pradėjo siūlus tampyti iš dėžės. Kai savininkai sugrįžo, atrodė, kad jis suprato, jog blogai padarė.

Brenda Beržinaitė,

VIII sk., Hamiltonas

Putinas sesers atsiminimuose

J. KUZMICKIS

Liečiant iškilaus mūsų rašytojo V. Mykolaičio - Putino šakotą, įvairių dramų įtakoje brandintą asmenybę ir nepaprastai plačią įvairių žanrų kūrybą, man prisimena vokiečių literatūros istoriko F. Gundolfo tvirtinimas, kad literatūros kūrėjas ir jo kūriniai organiškai rišasi, kad kūrėjo pergyvenimai ir jo kūryba yra identiškai dalykai.

Kai Putino "Altorių šešėly" romaną, sukėlusį nepaprastą susidomėjimą palyginti ramiame literatūros gyvenime, puolėsi kedenti seni ir jauni kritikai, autorius neiškentęs paskelbė straipsnį "Liudo Vasario draugai ir bičiuliai" (1934 m.). Jame pažymėjo, jog "visuomenė ir kritikoji išsakniyo nuomonė, kad "Altorių šešėly" yra autobiografinis kūrinys ir kad Liudas Vasaris esąs aš pats", ir pridūrė: "Tinkamai suprasta šita nuomonė gali būti visai priimta: Vasario ir mano gyvenimo aplinkybės yra panašios; jo gyvenimo klausimai ir konfliktai domina mane — vieni praktiniu, kiti teoriniu atžvilgiu; kai kuriuos iš jų esu pats išgyvenęs".

Įdomi, simbolinėmis mįslėmis iškaišyta Putino poezija. Prasmingos, daug pasakančios misterijos. Liei šiol susidomėjimą kelia psichologinis "Altorių šešėly" ir kiti romanai.

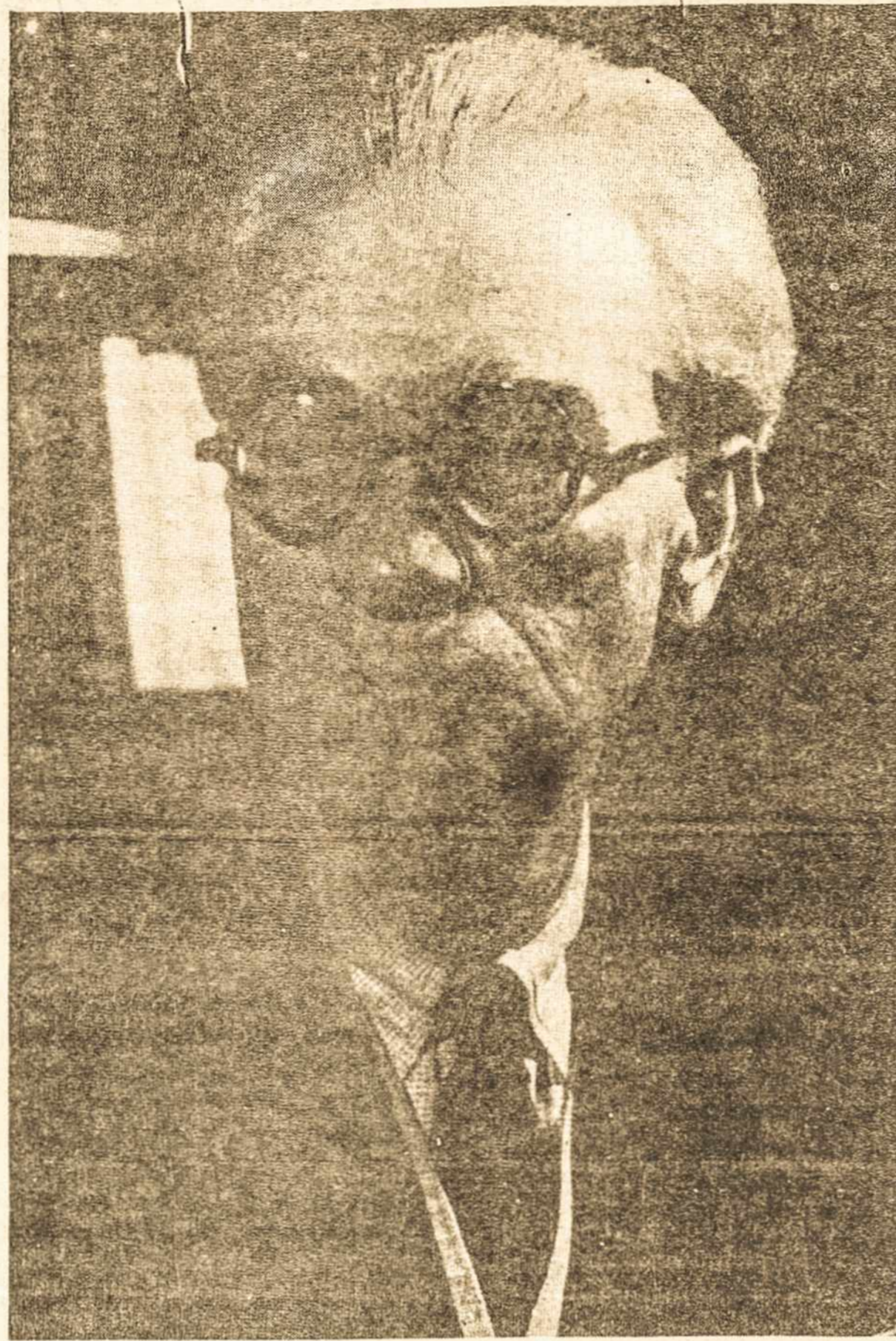
Intriguojantis ir pats autorius: 1914 ar 1915 m. išventintas kunigu, 1935 m. Rygoje susituokė su Emilija Kvedaraitė, gi prieš pat mirtį susitaikė su Bažnyčia, norėdamas mirti ne tik poetu, bet ir kunigu.

Autorė ir jos uždaviniai

Kasgi galėjo geriau pažinti Putiną, jei ne jo sesuo, kuri, nors ir 15 metų jaunesnė, stebėjo jį Pilotiškių tėviškėje, o nuo 1924 m. rudens gyveno Kaune jo artumoje ar net tame pačiame bute?! Be to, ir ji poetė, pradėjusi rašyti studijų metu ir ligi šiol nemetanti plunksnos: jai ne tik brolio asmuo, bet ir jo šakota kūryba, be abejonės, geriau pažįstama ir lengviau įsijaučiama.

Atskirus atsiminimų pluoštus paskleidusi kaikuriuose laikraščiuose, Magdalena Marija Mykolaitytė - Slavėnienė šių metų pradžioje pateikė mums stamboką "Putinas mano atsiminimuose" knygą, kurią su retomis nuotraukomis išleido Anglijos lietuvių "Nidos" knygų klubas 99-ju leidiniu.

Memuariinių atsiminimų žanro kūriniuose, norint nenorint centrinę vietą užima autorius. Juo šio asmenybė turiningesnė, juo stipriau kūrinys spindu-

Rašytojas VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS savo darbo kabinete

liuoja ir žavi jo idealai, etiniai įsitikinimai, jausmų antplūdis. Atsiminimų savybės: įtikinąs nuoširdumas, atviras teisingumas, nenuslepiąs nemalonių faktų, ne tik istorinių faktų, bet ir jų įtakos iškėlimas aprašomo asmens idėjinei bei kūrybinei brandai. Tai galų gale autentiškas pagrindinio atsiminimų charakterio atskleidimas, neperkraunant nei perdėtomis ekskursijomis į pašalines detales, nei palaidais samprotavimais, nei nepagrįstais faktais. Istorinius įvykius turėtų sekti psichologiškai pagrįsta analizė, atkurianti gyvenimišką tikrovę.

Mūsų autorė pirmajame skyriuje ("O saulė taip skaisčiai tekėjo") labai nuoširdžiai ir atvirai pasakoja apie Pilotiškius, Gražiškius, Kryžiaus kalnelį, kaimo gyventojus, jų papročius bei jaunimo dainas, kurios "kėlė Putino kūrybines nuotaikas, vedė jį į poezijos pasaulį". Ko tada, būdama maža mergaitė, negalėjo suvokti, papildo Putino laišku kun. Ig. Česaičiui: "Svajoji — mąstai, užvožęs jau gal ne vieną skaudų gyvenimo knygos lapą".

Į kunigų seminariją

Po pradžios mokslo Gudeliuose ir keturių klasių Marijampolės gimnazijoje švelni ir jautri motina pradeda kalbą apie kun. seminariją. Autorės teigimu, "Vincukas nedavęs jai nė sakinio užbaigti, tuoj linksmai pasakęs: "Taip, mama, aš į seminariją eisiu!" Ir pats Putinas savo atsiminimuose tą patį teigia: "To norėjo tėvai, nesipriešinau tam nė aš pats". Dar daugiau: jis tvirtina, kad išleisti sūnų į kunigus lenkė "idealistinis momentas".

Tačiau jau 1914 m. dijakonui Vincui, kuris jaučiasi moraliai stiprus, kyla abejonių: bijo, netekęs jėgų, "kristi į šlykštų gyvenimo purvyną" arba (turbūt pakeitus kelią) "sužeisti kitų, ypač mane mylinčių, širdis". Už poros mėnesių išvažiuoja į dvasinę Petrapilio akademiją, 1918 m. į Fribourgą, vėliau į Muncheną, o 1923 m. grįžta į Lietuvą ir nuo rudens pradeda skaityti literatūros paskaitas Kauno universitete, teologijos-filosofijos fakultete.

Atsiminimų autorė, remdamasi išskirtine atmintimi ir tē-

vų pasakojimais, vaizdingai ir atvirai aprašo broli iki išvažiuavimo į Rusiją. Sekančiame — "Putinas svetur" — skyriuje jau ne atsiminimai, o chronologiški įvykiai ir poeto ankstyvųjų eilėraščių nagrinėjimas, liečiant karo temas.

Vidinis konfliktas

Autorė vėl gaivališka stichija išsitiesia "Kaune su Putinu" skyriuje, spinduliuodama intriguojančiais pasakojimais apie savo mokslą, teatrą, glaudų ryšį su broliu, keičiamus butus ir ilgėliau stabteli prie vidinio rašytojo konflikto, pamažu riedančio į "išsilaisvinimą".

Atrodo, Putinas, būdamas "nedrąsus, bailus, kiekvieno lenkiąsis, niekam neužkliuvas", ir jausdamas "vidutinį graužimą, kažkokį spengiantį disonansą", ima vis stipriau jausti tragizmą, bet jokiam sprendimui nesiryžta ir nenori ryžtis: jam, kaip ir "Altorių šešėly" Vasariui, reikėjo praktiškos, valingos moters, kuri gyvenimo vardu jį pastūmėtų "išsilaisvinimo" kryptimi. Mažai gelbsti ir visai kito būdo konfratro, optimisto kun. J. Tumo-Vaižganto praktiškas patarimas: "Moterų nepamilęs neišvengsi: vilkas vis į mišką žiūri. Ir to aš neskaitau blogybe; antraip, meilės kankinės tepadaro žmogų žmogumi, o ne nuvytusią kerpe ar bejausmiu basliu, kokis buvo a.a. Baranauskas ir kiti jam lygūs beširdžiai sukepėliai".

Pagaliau vienišo, besikankinančio Putino gyvenimo horizonte pasirodo ryžtinga moteris, jo studentė Emilija Kvedaraitė, kuri stengėsi atrodyti "europietiška": "dėjo pastangų autorafinacijai, turėjo "gerus metodus", budėdama savo grožio sargyboje". Autorėi tada atrodė, kad "ji per daug turi savyje nenuslepiamo dirbtinumo: ir jos kalba, ir jos juokas, ir manieros — viskas buvo ne mano skonio". Toliau autorė priduria, jog "Emilija buvo drąsi, savimi pasitinkti, siekianti 'didelės ponios' pozicijos". Studijų pretekstu lankydamosi pas Putiną, pradėjo drauge pietauti, nepaisydama šeiminkės Marijonos priekaištų. "ko ji čia pas kunigą taip dažnai lankantis", kol dėl brangios nuomos (400 lt. mėn.) už dr. J. Purickio namą Vaižganto gatvėje buvo priimta "subnuomininke".

Konflikto išsprendimas

Atrodo, Putinas vis nesiryžo galutinai "išsivaduoti", nors jau buvo užmetęs kasdienes kunigiškas pareigas. Tačiau Emilija ryžtinga — "apie 10 metų trukusią draugystę su Putinu nusišaučiusi privesti prie galutinės atomazgos: arba, arba". Ji ir knygos autorė "psichologiškai ruošė tam įvykiui". Pagaliau 1935 m. vasarą, išsiuntęs seserį

PUTINAS...

su dviem moterim į Palangą. Putinas su Emilija nukeliavo į Rygą ir civ. jungtuvėmis susituokė. "Įvyko tai, ko ir buvo bijota", pažymi autorė; "jaučiau širdyje kažkokį spaudžiantį kartėlį, viskas atrodė taip nenatūralu, taip svetima" (328 p.).

Atsiminimų autorė nuoširdi ir atvira: prisipažinusi, kad ilgai svarsčiusi, kaip teisingiau pavadinti šį "brolio gyvenimo epizodą" — kreive, lūžiu ar paklaida, sustoja prie šiuo atveju "aiškiausiai suprantamos sąvokos" paklaidos "kaip dvasiškai laisvo žmogaus, bet kaip kunigystės luoman patekusio jauno vyro". Dr. J. Grinius šį epizodą vadina "ne tiek džiaugsmingos meilės sutuoktuvėmis, kiek racionalaus draugiško dėkingumo pareiškimu Emilijai už jos atkaklią ištikimybę". Mūsų autorė tai pavadino — "kiekvieno žmogaus įgimtąja teise — gyventi pilnutiniu savo prigimties gyvenimu, būti "sau žmogumi".

Pats Putinas, interpretuodamas Liudo Vasario nukunigėjimą, pastebėjo, kad jį į tai vedęs susipainiojęs vidinis gyvenimas, kad jis iš viso neįsijautęs palinkimo būti kunigu, kad jo — poeto "savijauta, jausmai, širdies ir fantazijos polėkiai iš esmės (ne dėl galimų kompromisų!) yra nesuderinami su kunigo gyvenimo nuostatais ir idealais" (Raštai VIII t., 72 p.). Lygiagrečiai galima spėti, kad ir Putinas giliai išgyveno vidinę disharmoniją, jautėsi negalįs būti idealiu kunigu ir, iki skausmo savę analizuodamas, pastebėjo, kaip jo dvasia nutolo nuo kunigiškos realybės. Tuo metu nutraukti visus saitus su kunigyste jam atrodė būtinybe.

Gaila, autorė nepažymėjo, kad gyvenimo saulėleidyje Putinas troško susitaikinti su Bažnyčia, kuri nerado kliučių nuimti ekskomuniką ir palaiminti santuoką. Tačiau, kaip dr. J. Grinius rašo, poetui šį kartą nebe santuoka rūpėjo: "jis norėjo baigti gyvenimą taip pat su antroju (prisiimtu) pašaukimu — mirti kunigu ir poetu".

Putino kūryba

Logiškai galvodama, atsiminimų autorė nenori sutikti su teze, jog kunigo ir rašytojo pašaukimai nesiderina: "Jeigu Putinas ir visą savo gyvenimą būtų palikęs kunigu, jis būtų buvęs ne kiek nemažesnis rašytojas kaip ir po pasitraukimo" (219 p.), nes ir po "pasitraukimo" jo kūryba likusi kunigiška: "keliauti prie kilnesnių, aukštesnių idealų, kovoti su žemišku menkavertiškumu".

Turėdama visus Putino gyvenimo faktus, autorė atvirai ir nuoširdžiai juos analizuoja kaip ir dera geram atsiminimų rašy-

tojui, nepaisydama nė skaudžių bei nemalonių epizodų. Savaiame aišku, išsemti visą didžio rašytojo sielą, įžiūrėti visas psichologines detales uždaroje dvasioje, kai po 1944 m. tegalėjo tik laiškais pasikeisti, nepaprastai sunkus ir galbūt neįveikiamas uždavinys.

Autorė pateikia įdomių Putino kūrybos detalių: rašydamas "Altorių šešėly" II ir III d., "beveik kasdien parašydavo maždaug po septynis puslapius didelio, blokinio popieriaus; taisydavo labai mažai". Susirgęs, sakėsi, "savo mintyse 'parašė' likusią dalį... kūrė Liudo Vasario tolimesnę būitį, suplanavo romano atomazgą". Tačiau, kaip 1961 m. laiške rašė, daug kuo tame romane buvęs nepatenkintas ir net buvo planavęs rašyti IV-ją dalį...

Draugai ir pažįstami

Autorė savo atsiminimus gražiai praturtino, suminėdama visą virtinę mūsų rašytojų. Kaimynas Ignas Šeinius Putino dedikuotus "Altorių šešėly" tris tomus su kitais popiergaliais atidavė rašytojo virėjai Kazytei "prakuram". Dažnas svečias prof. V. Krėvė - Mickevičius mėgęs pasėdėti jaunimo tarpe. Patogiai įsitaisęs, retkarčiais patraukdamas dėmą iš gintarinio kandiklio, pažerdavo humoristinių jaunystės nusidavimų — "maloniai besišypsas, draugiškas, kalbus, paprastas". Salomėja Nėris niekad nieko neužsiminė apie perėjimą į "Trečiąją Frontą", buvo tyli, nuošali, bet ir ambicinga. Putinas nepritarė jos "pakeistai pasaulėjautai ir stebėjosi jos perėjimu į trečia frontininkus". Gera bičiulė buvusi P. Orintaitė, nuoširdi Emilijos draugė, o kartkartėmis apsilankydavo ir švelnusis kan. M. Vaitkus, Bern. Brazdžionis, J. Keliuotis, J. Paukštelis ir kt.

Knygos pabaigoje atsiminimai papildomi okupacijos metų pergyvenimais ir pirmuoju Putino (1947 m.) seseriai laišku, kuriame pažymėjo, kad "mūsų pareiga — būti savo tautoje ir dirbti tai, ko reikalauja gyvenamasis momentas". Paminėjus ir jo laišką V. Sruogienei, autorė galvoja, kad "tokiomis priemonėmis Lietuvos okupantai norėjo susigrąžinti visus karopolitinius pabėgėlius".

M. Mykolaitytės - Slavėnienės turininga asmenybė, plati interesų skalė visoje knygoje spinduliuoja kilniais idealais, krikščioniška etika, seseriškais jausmais iškiliam broliui. Atviru nuoširdumu alsuoja gyvi ir įdomūs atsiminimai, o juos papildoma būdingesnių eilėraščių interpretacija, brolio laišku ištrauktos ir jį pažinusiu pasisakymai.

M. M. Mykolaitytė - Slavėnienė, PUTINAS MANO ATSIMINIMUOSE. "Nidos" Knygų Klubo leidinys nr. 99. Londonas

MŪSŲ ŽINIOS

ŠILINĖS ATLAIDAI IR TAUTOS DIENA

Po kelių šaltų dienų išaušo gražus rugsėjo 11-tosios rytas, o vidudienis pasirodė beveik jau vasariškas. Tad ir į atlaidus, kuriems buvo ruošiamasi iš anksto suplaukė čia gal ligi šiol nematyti tautiečių pulkai. Ir išsivystė ilga procesija su Marijos statula, kurią nešė keturios tautiniai rūbais dėvinčios mergaitės. Ėjo jaunimas — Rūtėlė, ateitininkai, skautai, šv. Juozapo brolijos vyrai su žibintais, Zelinos ir Mookos maldos apaštalavimo moterys, LKB-nės choras, AUŠROS choras (kuris vedė giesmę o paskui giedojo per Mišias), kunigai paskui statulą ir kiti tikintieji, kai kurie ir iš tolimų rajonų Skambėjo gegužinė SVEIKA MARIJA giesmė, kurion buvo įterpti du nauji posmai:

Tu mūsų žemę karštai mylėjai,
kai ji nuklydo, ašaras liejai;
Lietuvos žemė ir vėl vergijoj —
Teikis ją gelbėt, sveika, Marija.

Lietuva mūsų — šventoji žemė,
Josios altoriai išvermę lemia.
Bažnyčią saugok mūsų šalyje,
Duok pašaukimų sveika, Marija.

Salė, pavirtusi puošnia bažnyčia, vos sutalpinu maldininkus, AUŠROS choras giesmė pabrėžė įvairias Mišių dalis.

Po evangelijos, celebrantas kun. Pr. Gavėnas priminė istorinę šventės reikšmę: senasis raudongalvis slibinas atskyrė daug tautų nuo K. Bažnyčios, bet neįsigalėjo Lietuvoj, kurią Marija aplaistė savo ašarom; šiandien tas slibinas gal dar galingesnis, tačiau, pagal Fatimos pranašystę Marijos Širdis laimės — o su ja ir Lietuva. Tik reikia, kad lietuviai būtų ištikimi Dievui ir Marijai.

Aukojimui atnašas pristatė 'solenizantės' — Angelika Triubienė, Marcelė Stankevičienė ir Marija Magylienė, lydimos mažųjų oartarnautojų.

Pamaldos užsibaigė Marijos, Krikščionių Pagalbininkės, palaiminimu ir šilvine giesme 'Nenuženkn nuo akmens'. — Chorą dirigavo L. Ralickas, o vargonais palydėjo Alf. D. Petraitis.

Tuo pat vyko MINĖJIMAS, itin gausus jaunimo numeriais. Pasirodė, kad turima tiek meninių pajėgų, kad net netelpa numatytam laiko tarpe. Tai ženklas, kaip primygtinai pabrėžė į šventę atsilankęs saleziečių provinciolas, kad LIETUVIŲ TAUTA GYVA — IR GYVUOS.

Taigi, išsirikiavus ant scenos jaunimui su Brazilijos vėliava ir net keturiom Lietuvos Trispalvėm, po Brazilijos Himno ir Aušros choro sugiedotos 'Kur bėga Šešupė', Alf. D. Petraitis trumpai nušvietė rugsėjo 8-tosios prasmę — Vytauto Didžiojo vainikavimas Lietuvos karaliumi, Lietuvos — tuo metu didžiausios Europoj valstybės gajumas, lietuvių tautos gyvastingumas kad ir be politinės valstybės.

Tuo pat įsiterpė jaunimas: šoko ir dainavo mažieji, įsiterpė sekstetas su 'Toli, toli' ir 'Daug dainelių'; jėjo didesnieji su Ketvirtainiu ir Malūnu. Ona Paula ir Audrys Tatarūnai padeklamavo "Mūsų vėliava", o Onutė viena pasakė eilėrašį "Marija ir mes". Ateitininkai pristatė M. Vinkšnaitienės režisuotą eilių pyne "Lietuva brangi". Paskui sėdos prie pianino — tai naujas numeris mūsų programose — dvi jaunosios pianistės: Liucija Banytė paskambino Gounot "Ave Maria", o Lislei Rimkevičiūtė Beethoveno "Sonata". Tikrai reikia pasidžiaugti ir didžiutis šiomis dviem kylančiom mūsų menininkėm muzikos srity.

São Paulo saleziečių provinciolas, turėdamas išvykti kitiems įsipaigojimams, trumpu žodžiu pasidžiaugė lietuvių tautiniais ir religiniais pasireiškimais, išsiveždamas įspūdį, kad lietuviai turi būti geri katalikai ir gyvi patriotai.

Minėjimas užbaigtas visų sugiedotu Tautos Himnu.

Tuo pat vyko vaisės, pradėtos 'solenizantių' pagerbimu. Prie visokiom susineštom gėrybėm apdengtų stalų ir prieš didelį tortą, ant kurio degė, sako, 120 žvakučių, buvo pasveikintos ir apdovanotos Angelika, Marcelė ir Marija, švenčiančios savo gimtadienį. Solenizantes sveikino Maldos Ap-mo p-kė Ona Masienė, LKB-nės choro vardu J. Bagdžius, šv. Juozapo Vyrų B-jos vardu J. Makusevičius, BLB-nės vardu Alg. Saldys ir parapijos vardu kun. St. Šileika. Po "Ilgiausių metų" žmonės ilgai vaišinosi — ir džiaugėsi gražia švente.

MŪSŲ ŽINIOS

CHORAS TARPTAUTINIAM FESTIVALY

Japonų kultūros rūmuose, r. S. Joaquim, 381, rugsėjo 9 d. 20 val. vyko I TARPTAUTINIS CHORŲ FESTIVALIS. Japonų didingoji auditorija buvo sausakimšai užpildyta tarptautinės publikos, jų tarpe ir nemažam būriui lietuvių. Šių tarpe matėsi LKB-nės choro steigėjas prel. P. Ragažinskas, LK Moterų d-jos atstovė p. Angelika, dr. V. Kiaušas, choristų šeimų nariai ir bičiuliai. Matėsi net ir "viešnia iš Lietuvos".

Scenos fone buvo malonu stebėti tarp devynių kitataučių vėliavų ir mūsų Trispalvę. Tas reiškia, kad laisvoj Brazilijoje ir didžiajam S. Paule Lietuva ir Baltijos kraštai nėra užmiršti ir prisistato lygiom teisėm su kitais kraštais.

Programa užtruko nepilnas tris valandas, su dešimties minučių pertrauka.

LKB-nės choras pasirodė po I-sios dalies pertraukos.

Uždangai atsidarant, mūsų 38-nių ansamblis su žavinčiais naujais tautiniais rūbais ir šypsančiais veidais, dalyvių buvo šiltai sutiktas. Plojimai pasikartojė scenon įeinant dirigentui V. TATARŪNUI ir pianistui prof. F. GIRDAUSKUI.

Buvo sklandžiai, meistriškai, švelniai ir tvirtai, pagal reikalą išpildyta keturių mūsų populiarių dainų programa:

Oi toli, toli,
Pjauti linksma,
O kas gi kėlės? ir
Aš mergytė.

Žiūrovai — klausytojai skambiais ir prailgintais aplaudimentais pozityviai įvertino mūsų choristų meną ir tuo pagerbė ir Tėvynę Lietuvą.

Choras pasirodė tikrai tinkamas Brazilijos lietuviams atstovauti VI-ame Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese Urugvajų savo srity.

Kiti chorai, ypač gausūs — iš jaunučių ir jaunių sudėti — buvo japonų (trim atvejais pasirodė) ir taivaniečių. Stiprūs balsais ir skaičiumi pasirodė ukrainiečiai. Lenkai, saleziečio kun. Lobaza diriguojami, pasireiškė gražiai ir su linksmomis melodijomis bei mimikos gestais. Lyg kunigiškom tunikom apsirėdę — moterys ir vyrai — pasirodė vengrai, negausūs skaičiumi, bet augšto lygio menu. Nors S. Paule gana gausūs, bet tik iš devintuko susidedančiu jaunučių ansambliu pasirodė izraelitai — ir neapvylyt tarptautinės dainos mėgėjų publikos.

Jei dera užbaigti trumpa pastabėle, ir ta vien tik mūsų pačių ansamblio sudėties atžvilgiu, tai būtų šita: buvo pastebėta, kad tenorų vyrų buvo tik trys prieš aštuonis tvirtus bosus, palaikomus paties choro piko J. Bagdžiaus. Gerai, kad jaunatviškai nusiteikęs tenoras Petras Šimonis, jis vienas atstojo bent kitus tris tenorus. ...

Dalyvavęs

GERIEJI KAIMYNAI IR.. URŠULĖS LAUCIENĖS IŠPĖJIMAS

Skaudus atvejis — vienišos našlės, Uršulės Laucienės, staigus, netikėtas paralyžius.

Ji buvo, dar laiku, jos gerų kaimynų atrasta raktu uždarytuose jos namuose su saugiai užkabinėtais langais — ir su policijos pagalba nuvežta į Tatuapės skubiąją pagalbą, o vėliau į João XXIII ligoninę.

Uršulė tikrai nesitikėjo tokio skaudaus nuotykiu. Bet tuo pačiu skaudžiu atveju ji visiems, ypač vienišiesiems, primena būti viskam pasiruošusiems, nes liga, kaip ir pati mirtis, gali ateiti bet kada — panašiai kaip nelaukiamas vagis.

Tame pačiame João XXIII ligoninės kambary gulėjusi senutė brazilė Velionė belankančiam kunigui išsitarė pažinojusi Uršulę ir ją mylinti, kaip "neužmirštamą tekstilės darbo draugę". Ta pati ligonė brazilė dar pridėjo, kad Uršulė buvusi bendrai visiems miela ir paslaugi, ir dėl to turėjusi daug bičiulių ir gerų kaimynų (bons vizinhos).

Galutinė tos brazilės prasminga pastaba: KARTAIS GERI KAIMYNAI GERIAU, NEGU GIMINĖS.

Tas liudijimas verčia mus visus pasekti Uršulės pavyzdžiu, palaikant nuoširdžius santykius su tautiečiais — ir su kitais, ypač kaimynais, kad ir ne lietuviais.

Uršulė tų "gerųjų samariečių" beveik išimtinai lietuvių rūpestingumu buvo atrasta, nuvežta ligoninėn, ten slaugoma ir aprūpinta Ligonijų

Sakramentu. Dviejų dosniųjų — lietuvių — DANIELĖS RUZGYTĖS ir IRENOS SKURKEVIČIŪTĖS — globoje ji išsiskyrė iš mūsų tarpo apie 10 val. nakties. Tai įvyko rugsėjo 8 d., švč. Mergelės Marijos Gimtadieny. Uršulė tą ketvirtadienio naktį užgimė amžinybei.

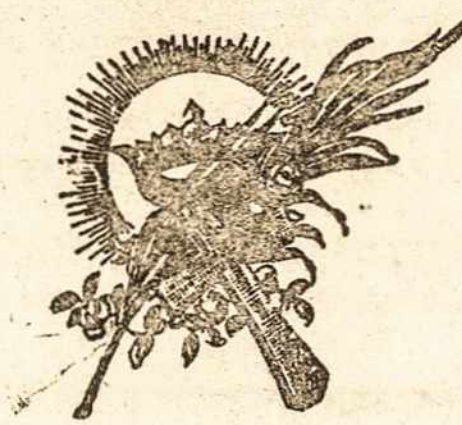
Rugsėjo 9 d., po 15,30 val. ekzekvinių Mišių šv. Kazimiero p-jos salėj, buvo kun. P. Urbaičio ir gausių jos bičiulių palydėta į Quarta Parada kapines.

Ta pačia skaudžia proga, ten pat prie Uršulės grabo, kilo sumanymas — RYZTIS DAR LABIAU MYLĖTI IR DAŽNIAU LANKYTI VIENIŠUS SENELIUS, ypač negaluojančius.

Buvo net išsitarta, kad tuo TAUTIŠKUMO IR LABDARYBĖS TIKSLU priderėtų steigti vietinę ŠAULIŲ KUOPA; ir kad toji vienminčių ir ryžtingų Šaulių kuopa imtųsi iniciatyvos ir "ŠEIMYNIŠKŲ POILSIO NAMŲ" steigimu.

Be jau minėtųjų IRENOS SKURKEVIČIŪTĖS ir DANIELĖS RUZGYTĖS, ypač daug pasiaukoję Velionės globojime N. N. ir kaimyninė MARIJOS BRASLAUSKIENĖS šeima. Laidotuvių visais dokumentiniais reikalais rūpinosi REGINA BRASLAUSKAITĖ bei RIČARDAS BRASLAUSKAS.

Ilsėkis ramybėje, sesute Uršule, savo žmonių atmintą.

MŪSŲ MIRUSIEJI

SIMONAS BALVOČIUS

Rugsėjo mėn. 8 d. pasimirė Simonas Balvočius, gimęs 1896 m. vasario 22 d. Kilęs iš Reivyčių kaimo, Mažeikių valsčiaus ir apskrities. Tai buvo tikras katalikas, lietuvis, žemaitis.

Paliko žmoną Uršulę Čiuvinskaitę Balvočienę sūnų Vitalį Balvočių, dukteris: Danutę, ištėkėjusią už Mečislovo Paleckio, ir Marytę, ištėkėjusią už prof. Wilson Tavares de Oliveirą.

Lietuvoje gyvendamas vertėsi prekyba, buvo puikiai pragyvenęs, paskutiniaisiais laikais turėjo net gerai įrengtą malūną palei Telšių miestą.

Pirmos bolševikų okupacijos metu buvo bolševikų areštuotas ir kalintas. 1945 metais, su didele rizika, su visa šeima,

pabėgo į Švediją ir 1947 m. atvyko Brazilijon. Pramokęs kalbą čia vertėsi prekyba. Gyveno Sto. Amaro rajone; ten ir pasimirė. Palaidotas Morumbi Getcemani kapinėse, dalyvaujant gausiam būriui giminių, draugų ir pažįstamų. Į paskutinio poilsio vietą palydėjo, taip pat ir šv. mišias aukojo kun. St. Šileika.

Tebūnie Tau, Simonai, lengva Brazilijos, antrosios Tėvynės, žemelė.

Kapit. J. Čiuvinskas

7-tos dienos MIŠIOS

už a.a. URŠULĖ LAUCIENĖ, bus trečiadienį, rugs. 14, 20 val. šv. Kazimiero p-jos koplyčioj.

MIŠIOS už a.a. STASĮ ŽŪTAUTĄ 2-trių metų proga bus rugsėjo 24, šeštadienį 19,30 val. šv. Kazimiero parapijos koplyčioj. Žūtautų šeima kviečia a.a. STASIO bičiulius bei pažįstamus jose dalyvauti. Ir iš anksto už tai dėkoja.

P. Damei Tijūnėlienei ir šeimai reiškiamė gilią užuojautą dėl mylimo vyro ir tėvelio Kazio Tijūnėlio mirties ir kartu liūdime.

BARBARO IR MATELIONIŲ ŠEIMOS

P A D Ė K A

Reiškiamė gilią padėką kunigams saleziečiams už moralinį ir dvasinį aptarnavimą mūsų mielajai draugei URŠULEI LAUCIENEI jos ligos, mirties ir laidotuvių metu; o taip pat visoms ir visiems, kurie su dideliu pasišventimu ją rūpinosi, ją slaugė, prie mirusios budėjo ir paskui palydėjo į amžinojo poilsio vietą.

Velionės draugės

MŪSŲ ŽINIOS

ALIO! ALIO! CIA SÃO PAULO!

BLB-nės valdyba praneša, kad išgauta LIETUVIŠKA RADIO VALANDĖLĖ per NOVO MUNDO (anksčiau 9 de Julho) radijo stotį, banga 560. Bandymui pradedamas šeštadienį, nuo 12,15 iki 12,45 val.

Oba. Oba. Pessoal, estamos aqui de novo para mais algumas notícias.

As meninas do Coral Aidas foram embora, mas deixaram muita saudade principalemnte num pessoal do NEMUNAS. E para comprovar o que estamos dizendo é só ver a cara de tristeza do Balta, do Ricardo & Cia.

Vou contar mais uma. Vocês tinham que ver a cara do Joãozinho no penúltimo dia antes do Coral ir embora. Levou uma bronca do Pleinys, mas uma bronca tão grande, que ele ficou deste 'tamaninho'.

Agora, cara de pau mesmo são os dois Valavičius (filhos): saíram com as meninas do Coral às 9 da noite, e voltaram ao Hotel às 3 da manhã. Nem é preciso dizer que o Pleinys estava na porta do hotel esperando, e quando este perguntou aonde é que eles tinham andado até aquela hora, na maior cara de pau os dois disseram que foram mostrar como parecia a cidade de São Paulo à noite.

E aproveitando queremos parabenizar o Alexandre a a Ana Maria, pela produção e apresentação do programa "PANORAMA LITUANO" que é levado ao ar todos os sábados no horário de 12,15 às 12,45 pela RADIO NOVO MUNDO 560 KHZ. Este horário na rádio foi conseguido pela Comunidade Lituano Brasileira, que está trabalhando como os mineiros, em silêncio.

E por falar em rádio, nós estamos precisando urgente de anunciantes, como por exemplo firmas comerciais, ou então se você quer oferecer alguma música pela passagem do aniversário de alguém, anunciar casamentos etc., não se a-

ESTADO DE S. PAULO — 26

DOMINGO. — 11 DE SETEMBRO DE 1977

SÁBADO: OS PREMIADOS

Hoje o programa Super-8 (TV Cultura, 15h30) apresenta os filmes premiados do V Festival Nacional de Super-8 (certamente apenas aqueles permitidos pela Censura) junto com entrevistas e depoimentos dos respectivos diretores. Ainda na TV Cultura, às 21h30, um "especial" apresenta o Festival da Cultura Lituana, com a participação do Coral Lituano-Canadense "Aidas" e dos grupos de danças folclóricas lituanas "Nemunas" e "Rutelė".

canhe: fique a vontade, e nos chame, que teremos o máximo prazer de fazer a sua propaganda. Nosso telefone: 273-0338.

Depois de algum contratempo ficou realmente acertado que neste sábado às 21,30 hs. irá ao ar pelo Canal '2' TV. CULTURA o programa FESTIVAL DE FOLCLORE LITUANO. E desta vez parece que não vai haver "grilo". Vamos todos sintonizar dia 17 às 21,30 no Canal 2. Quando vocês virem um barbudo aparecer no vídeo não se assustem, é o homem da idade da pedra.

Mais uma coisa: o programa contará com a participação do Coral, do RUTELÉ e do NEMUNAS. Vocês terão oportunidade de ver seus filhos, netos, primos, namorados na TV. E por outro lado o Joãozinho, o Trulhu, o Mauricio, & Cia., poderão matar saudades vendo as meninhas do coral ao vivo.

Quem foi à Comemoração do Dia da Pátria domingo — último dia 11 na Paróquia de São Casimiro, não se arrependeu: a programação esteve excelente. Parabéns aos organizadores. E um recadinho aos responsáveis do RUTELÉ, o trabalho de vocês está JÓIA, não esmoreçam, vamos em frente, que a Colônia precisa muito de gente como vocês. Não dêem ouvidos à críticas maldosas, o trabalho que vocês vem desenvolvendo é a resposta para os descrentes. Cabeça erguida, e pau na máquina.

Próxima semana tem mais, prometo,

Sudieu

Neužmiršk
lietuviškos spaudos!
Skaityk ir
platink ją!

BESIARTINANČIŲ VĒLINIŲ PROGA

Plačiojo São Paulo sektoriuose — bairuose planuojamos SUDĒTINĖS MIŠIOS VĒliniŲ (uždūšiniŲ) proga.

V. ANASTÁCIO, D-ro J. Basanavičiaus Mokyklos Globėjų Ratelio valdyba kviečia visus savo mirusiųjų narių, gimines ir mokyklos rėmėjus bei bičiulius dalyvauti spalio (outubro) 30 dieną, 11 valandą sudĒtinėse Š V. MIŠIOS E, kurios bus laikomos mokyklos patalpose, o po to — pagal pirmųjų krikščionių gražų paprotį — suneštinėse VAIŠĖSE IR PASIŽMONĒJIME.

Valdyba

VI. PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

1978 m. vasario 2 — 5 dd. bus VI-asis PALK (Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas) Urugvajuje. Montevidėjui yra susidarius Centrinis VI. PALK ruošimo komitetas. Šis komitetas jau birželio mėnesi yra išsiuntinęs informaciją kaip jis sako "visoms mums žinomoms P. Amerikos liet. organizacijom" prašydamas "kiekvieną organizaciją pranešti, kuo ji galėtų įsijungti į Kongreso eigą". Pageidauja, kad kiekvienas kraštas sutelktų "savo tarpe Kongreso ruošos darbą į VIENĄ CENTRĄ", kas "palengvintų susirašinėjimą", "derintų pasirašymą", suintensyvintų ir suderintų Kongreso propagandą savo krašte" (plg. ML, nr. 29, 1977 m. liepos 21 d.)

Šiems tikslams pasiekti BLB-nės valdyba imasi iniciatyvos sušaukti visų liet. organizacijų posėdį.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų — moterų — vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS—SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99—V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

LIET. ORGANIZACIJŲ POSĒDIS

Tikslu susipažinti su Urugvajui ruošiamu VI-tojo PALKo uždaviniu bei siekais, aptarti Brazilijos lietuvių galimą įnašą į patį Kongresą ir šiam darbui išrinkti tinkamą komisiją šaukiamas VISŲ LIET. ORGANIZACIJŲ POSĒDIS šio mėnesio 17 d., šeštadienį, 17 val. šv. Kazimiero p-jos patalpose.

Kiekviena liet. organizacija prašoma posėdy dalyvauti nors per du savo atstovus.

DĒMESIO.

PARQUE DAS NAÇŌES —
UTINGA:

įprastos LIETUVIŠKOS PAMALDOS kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį šiuo tarpu bus KAZIMIERO ir MARIJOS SKORUBSKIŲ namuose, rua Alemanha, 388 Parque das Nações.

• Daugiausia tie peikia, kurie mažiausiai veikia

VEIKLOS KALENDORIUS

Rugsėjo 21-22: Nemunas pasirodys su tautiniais šokiais japonu šventėj.

Rugsėjo 17 d., 17 val. visų liet. organizacijų posėdis VI PALKo reikalais šv. Kazimiero p-jos patalpose.

Rugsėjo 24 d., 15 val.: Literatūros ratelio popietė šv. Kazimiero p-jos patalpose. Ten vyks ir skaitymo konkursas.

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial
Administrador: Stanislão Šileika

METINĖ PRENUMERATA: 105 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 500 kr. Paskiro numerio kaina: 2,00 kr. Užuojaus ir sveikinimai nuo 40 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti "Stanislão Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją redakcija taisto, pertvarko savo nuožiūra. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai išteiktini neveliau kaip iki sekmadienio vakaro.